

Schriftlezing: Daniël 9
Tekst: Daniël 9:20-23
Gez. 48:1,2
Ps. 106:3,4
Ps. 102:1,7
Ps. 102:8
Ps. 102:10,13
Gez. 48:3,4

Gehouden te: Baflo, 20-12-09 (9.30 u.)

Thema: God de HEER verhoort Daniëls adventsgebed.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jong en oud,

1. Gebedsverhoring?

Verhoort God onze gebeden altijd? Verhoort God mijn gebed wel?

Dat is een wezenlijke vraag, waar gelovige kinderen van God van tijd tot tijd mee worstelen. Hoe zit het met gebedsverhoring?

God verhoort het gebed van zijn gemeente, van zijn kinderen. Dat is een zekerheid die wij uit de Bijbel hebben. Maar het is niet altijd onze ervaring. Voor ons gevoel bidden we tegen de klippen op. Maar we horen niets van God. Er verandert ook niets in onze nood en ellende. We merken het niet althans. We kloppen bij de hemel op gesloten deuren, zo lijkt het. Tijden lang.

Waar is God? Hoort hij mij wel? Waar blijft zijn woord? Waar blijft zijn ingrijpen tot herstel en tot redding? Van ons, van zijn volk, van de wereld?

Gebedsverhoring: soms een heikel punt in onze geloofsbeleving. Terwijl we de HEER toch niet van onachtzaamheid of dove oren willen betichten.

*"Hij heeft het oor gepland – zou hij niet horen?
het oog gevormd – zou hij niet zien?" (Ps. 94:9)*

Dat zegt de dichter van Psalm 94, worstelend met zijn noodsituatie en met het verschrikkelijke onrecht onder Gods volk, waar hij mee te maken heeft.

Dit overwegend stuiten we op andere vragen, die naar onszelf wijzen. Hoe bidden wij? Wat bidden wij? Wat is onze innerlijke houding als wij bidden? En hoe zit het met ons geloof en vertrouwen op dit punt?

De Heer Jezus geeft zijn leerlingen deze les, die een belofte is:

"Vraag en er zal je gegeven worden, zoek en je zult vinden, klop en er zal voor je worden opgedaan. Want ieder die vraagt ontvangt, en wie zoekt vindt, en voor wie klopt zal worden opgedaan." (Mat. 7:7,8)

Er ligt van Gods kant zeker een belofte van verhoring. In elk geval van het gelovige gebed om redding, om herstel van Gods stad en van de dienst aan de HEER. En van het gebed om de Verlosser en de komst van Gods koninkrijk.

We leren bidden van de Heer Jezus. Maar ook van voorgangers: profeten, priesters en koningen in de Bijbel. Eén van hen is Daniël. Hem leren we in het naar hem genoemde bijbelboek ook kennen als bidder. Hoofdstuk 6: zijn trouwe, aanhoudende gebed bracht hem in de leeuwenkuil. En God redde hem.

Ook hier in hoofdstuk 9 komen we Daniël tegen in een intens gebed tot God. Hij laat ons meeluisteren. En we horen hoe God de HEER zijn gelovige gebed verhoort, verrassend snel.

Dat is de boodschap van ons tekstgedeelte. En van deze preek.

God de HEER verhoort Daniëls adventsgebed.

2. Adventsgebed

"U kunt het toch net zo goed zo formuleren: 'God de HEER verhoort Daniëls gebed', zou iemand van u kunnen opmerken bij het horen en lezen van het thema van de preek. "Waarom zegt u dan adventsgebed?"

In de eerste plaats heel simpel: ik wil dat 'advent' er graag in hebben. Het is vandaag immers de vierde adventszondag. We komen steeds dichterbij kerst en bij de tweede komst van onze Heer. Ik wil ook de lijn van de voorgaande preken doortrekken. Die stonden min of meer in het teken van advent. We hoorden onder andere van de aangekondigde komst van de Mensenzoon.

Toch gaat het me niet slechts om de klank van dat woord advent. Ten diepste is het gebed van Daniël daadwerkelijk een intens gebed om de komst van God de HEER.

Je zou het zo kunnen samenvatten: "Kom, HEER, uw stad Jeruzalem, uw heilige berg bevrijden. Kom, HEER, wacht niet langer en grijp in." Naar vers 16 en vers 19.

In de psalmen hoor je die smeekbede ook vaak en in verschillende toonaarden.

*"Kom, Heer mij uit de hand bevrijden
van die mij haten en bestrijden;
red Gij mij, treedt voor mij in 't veld,
ontruk mij aan hun ruw geweld."* (Ps. 59:1, berijmd)

Of:

*"Gij die mijn helper zijt,
mijn God die mij bevrijdt,
o toef niet langer, kom."* (Ps. 40:7, berijmd)

En, om niet meer te noemen Psalm 102:10. Maar daar klinkt het alweer in een geloofsuitspraak.

*"Ja, de HEER komt ter bevrijding
opdat Sion blij de tijding
van zijn grote daden meldt
....."*

Dus: "Kom, HEER, uw stad Jeruzalem, uw heilige berg bevrijden. Kom ons redden." Dat is een adventsgebed. Of misschien wel hét adventsgebed. Daniël bidt het in elk geval.

In zijn gebed klinken psalmwoorden door en woorden van Mozes en de profeten en gebeden van de heiligen, zoals het gebed van koning Salomo bij de inwijding van de tempel.

3. Solidaire schuld

Waarvan moet de HEER zijn stad, zijn heilige berg dan bevrijden? Van de vijanden? Van het Babylonische juk, dat zwaar op het volk drukt? Moet Hij komen bevrijden uit gevangenschap, bevrijden van de tirannie en de dictatuur van een wreed wereldrijk? Jazeker. Daar bidt Daniël voor. "Heer, grijp in en red ons." Maar in vers 16 noemt hij dat niet met zoveel woorden. Hij zegt:

"Heer, u bent rechtvaardig, bevrijd toch uw stad Jeruzalem, uw heilige berg, van uw hevige toorn; want om onze zonden en om de overtredingen van onze voorouders worden Jeruzalem en uw volk te schande gemaakt bij alle volken om ons heen."

"Heer, bevrijd uw stad, van uw hevige toorn."

Daniël erkent: Jeruzalem en de heilige berg van God liggen onder het oordeel. Liggen onder de doem van Gods hevige toorn. God is boos op zijn stad en zijn volk. Dat heeft God laten merken door zijn volk in ballingschap te sturen en de tempel te laten verwoesten en van Jeruzalem een grote puinhoop te maken.

Daar hebben we het zelf naar gemaakt, belijdt Daniël. "Wij, HEER, UW volk. Ikzelf inclusief. Niemand uitgezonderd. Het is onze schuld." Hij vertelt:

"Ik wendde mij tot God, de Heer, en gaf me over aan gebed en smeekbeden, al vastend en rouwend. Ik bad tot de HEER, mijn God, en beleed schuld: 'Heer, grote en geduchte God, die zijn beloften nakomt en trouw is aan wie hem liefhebben en doen wat hij gebiedt; wij hebben gezondigd en ons misdragen. Wij zijn slecht en opstandig geweest, wij zijn van uw geboden en regels afgeweken...' (vs. 3-5)

En:

"Welbewust bracht de HEER onheil over ons, want de HEER, onze God, is rechtvaardig in alles wat hij doet, maar wij hebben niet naar hem geluisterd. Nu dan, Heer, onze God, die uw volk met krachtige hand uit Egypte hebt weggeleid en daarmee uw naam hebt gevestigd tot op deze dag – wij hebben gezondigd, wij hebben ons misdragen." (vs. 14,15)

Hoort u hoe Daniël bidt en schuld belijdt? Volkomen solidair met Gods gemeente. De schuld en de ongerechtigheid van zijn volk, zijn ook die van hem. Daniël zet zich niet af tegen de goddelozen van Israël. Hij wijst niet met zijn vinger: "Heer, kijk eens hoe zij gezondigd hebben, de koningen, de vorsten, de ambtenaren, de ambtsdragers, priesters en profeten. En al het volk dat achter hen aanliep. En dat zich ook niet om de armen en de zwakken in onze samenleving bekommerde. Heer, zij hebben gezondigd, zij hebben zich misdragen..."

Zij? Nee, wij. "Het is onze schuld en onze ongerechtigheid." Zegt de godvrezende Daniël, van wie Gabriël mag zeggen: "... want je bent zeer geliefd." (vs. 23) Let wel, dat zijn woorden van God de HEER zelf, die Gabriël moet overbrengen en die zeer beoedigend voor Daniël zijn.

Horen dat je zeer geliefd bent bij God. Geweldig woord! Dat God heel veel van je houdt. Juist als mens, die zich zondaar weet voor God. En die solidair is met het volk en zijn zonde niet wegwuift of verhult.

Dat is een duidelijk leerpunt voor ons, als wij bidden. Ons gebed mag heel persoonlijk zijn, net als het gebed van Daniël en de gebeden van de psalmdichters. "Heer, red mij. Heer, vergeef mij. Heer, luister naar mij."

Maar vergeet nooit dat je in gemeenschap staat met heel Gods gemeente. In gezamenlijke schuld. En in het gezamenlijke gebed om vergeving en verlossing.

'Ik /mij', dat mag je bidden in je binnenkamer, als je alleen bent voor Gods aangezicht en je noden en vragen en vreugden voor Hem neerlegt. Maar vergeet ook dan het 'wij / ons' niet. Doe dat zeker niet als je bidt samen met andere kinderen van God.

Jezus, de andere, volmaakte bidder, leert het ons ook zo. Zeg maar:

"Onze Vader, in de hemel

...

*Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij hebben vergeven
wie ons iets schuldig was."*

4. Reactie op Gods woord

Het valt op, gemeente, dat Daniël alleen in hoofdstuk 9 de naam HEER (= JHWH) gebruikt. In de andere hoofdstukken treffen we aan: 'de hoogste God' en 'de God van de hemel'. Begrijpelijk, want daar lezen we dat Daniël boodschappen krijgt voor de koningen van Babel en over de koninkrijken van de wereld. Zij kennen God niet als de God van het verbond, wiens naam is Jahwe, HEER van de hemelse machten.

Zo kent Daniël Hem wel. God de HEER, de God van Israël.

In het gebed van Daniël en in het visioen dat hij na zijn gebed krijgt gaat het wel om de bevrijding van Gods volk. Om de bevrijding van de stad van de HEER en om het herstel van de tempel met de eredienst aan God de HEER, die boven de cherubs troont en die zijn woonplaats had gekozen te midden van zijn volk.

Daniël beroept zich in zijn gebed ook op de naam van God de HEER. Hoor de intense en aangrijpende bede in vers 19:

"Heer, luister naar ons! Heer, vergeef ons! Heer, verhoor ons gebed! Wacht niet langer en grijp in, mijn God, ook omwille van uzelf, want uw naam is verbonden aan uw stad en aan uw volk."

En Gods naam heeft altijd te maken met wat God over zichzelf openbaart. Wat Hij doet aan grote werken, hoe Hij zich naam maakt. Overeenkomstig hoe Hij is: "Ik ben die ik zijn zou."

Daniël reageert in zijn gebed dus ook op die naam van de HEER. En hij verwerkt wat God via zijn dienaren heeft gezegd: Mozes, de profeten, de psalmdichters. Daniël reageert biddend op Gods woord, op zijn beloften. Zijn gebed is die reactie. Elke dag weer. En hij bad drie keer per dag, lezen we in hoofdstuk 6.

Daniël heeft zich het woord van God eigen gemaakt. Hij heeft het kennelijk ook mee kunnen nemen naar Babel: de boeken. Daar leest hij in, doet aan Bijbelstudie en let gelovig op de woorden van God.

Zo begint hij zijn verslag in dit hoofdstuk:

"In het eerste jaar nadat Darius, zoon van Xerxes en Mediër van geboorte, tot koning was gekroond over het rijk van de Chaldeeën, in het eerste jaar van zijn koningschap, leidde ik, Daniël, uit de boeken af hoeveel jaren het zou duren voordat de puinhopen van Jeruzalem verdwenen zouden zijn. Zoals de HEER aan de profeet Jeremia had gezegd, waren dat er zeventig." (vs. 1,2)

Hij heeft dus in elk geval de boekrollen met de profetieën van Jeremia tot zijn beschikking in Babel. Best opvallend eigenlijk. Jeremia's profetieën dateren van tamelijk recent. Rond het begin van de ballingschap.

Misschien heeft Daniël als jochie in Jeruzalem Jeremia nog wel eens horen profeteren. Of anders heeft hij wel over hem gehoord. En hij weet: Jeremia geeft de woorden van God door.

Via Jeremia heeft God laten weten dat de ballingschap ongeveer zeventig jaar zou gaan duren. En dat de terugkeer van het volk verbonden zou zijn aan de val van het Babylonische rijk.

Dat staat onder meer in de brief die Jeremia heeft gestuurd aan de oudsten en andere hooggeplaatste Judeeërs, die door Nebukadnessar naar Babel waren weggevoerd. Die brief lezen we in Jeremia 29. Jeremia schreef onder andere:

"Dit zegt de HEER: Als er in Babel zeventig jaar voorbij zijn, zal ik naar jullie omzien. Dan zal ik mijn belofte gestand doen door jullie naar Jeruzalem te laten terugkeren. Mijn plan met jullie staat vast – spreekt de HEER. Ik heb jullie geluk voor ogen, niet jullie ongeluk: ik zal je een hoopvolle toekomst geven." (Jer. 29:10,11)

Die woorden kent Daniël. Misschien heeft hij wel een afschrift van die brief gekregen en bewaard. Hij zoekt ze op en overweegt ze, op dat historische moment.

Er is een geweldig keerpunt geweest. Babel is veroverd. Belsassar, de laatste koning uit de dynastie van Nebukadnessar is gedood. De Meden en de Perzen hebben de macht in Babel over genomen. Darius is er koning geworden. Onder de Perzische opperkoning Cyrus / Kores.

Dat heeft Daniël aan het zoeken en lezen gezet. En hij vindt de belofte van de HEER over de terugkeer van het volk. Na zeventig jaren.

En dan gaat hij bidden, spreken tot God, schuld belijden en smeken *"omwille van de heilige berg van mijn God."* Met beroep op de naam van de HEER en pleitend op de beloften van God.

Hier leren we weer een les over ons bidden. Bijbellezen en bidden horen bij elkaar. Luisteren naar het woord van de Heer, je dat eigen maken en dan je hart uitstorten voor God. Bidden is vooral reageren op Gods beloften.

En als je dat doet en de HEER gelovig zijn eigen beloftewoord voorhoudt, daarop pleit, zou God dan niet luisteren en je gebed verhoren?

Jazeker. Met grote snelheid en zeer verrassend. Daniël maakt ons er deelgenoot van.

5. De snelheid van een engel

"Terwijl ik nog sprak en bad, mijn zonde en de zonde van mijn volk Israël beleed, en mijn smeekbede omwille van de heilige berg van mijn God richtte tot de HEER, mijn God, terwijl ik mijn gebed nog uitsprak, vloog de man Gabriël, die ik eerder in het visioen had gezien, snel naar mij toe." (vs. 20,21)

Daniël is nog niet eens klaar met bidden – hij heeft nog geen Amen gezegd – of Gabriël komt al naar hem toe, met engelensnelheid. Dat is de snelheid van het licht. Of misschien nog wel sneller.

Heeft Daniël daarop gerekend? Heeft hij een engelenboodschap verwacht? Nee, vast niet. Gabriëls komst verrast hem. Wel herkent hij hem van een eerdere verschijning, in het visioen, dat in hoofdstuk 8 beschreven wordt.

Gabriël komt uiteraard niet met een woord van zichzelf. Engelen zijn boodschappers van God. Ze vliegen met het woord van de HEER naar de persoon voor wie Gods boodschap bestemd is. Gabriël weet zich ook gezonden. Hij brengt belangrijke boodschappen over, op keerpunten en knooppunten in de geschiedenis van Gods volk en Gods wereld.

Wij denken in deze dagen voor Kerst aan Gabriëls komst naar Zacharias in de tempel en naar het meisje Maria in haar huis in Nazaret. (Lucas 1 en 2)

Dat hij Daniël een bijzondere boodschap komt brengen, zegt hij ook tegen hem.

"Hij begon mij uitleg te geven. Hij zei: 'Daniël, ik ben nu gekomen om je een helder inzicht te geven. Er is een woord uitgegaan toen je je smeekbede begon en ik ben gekomen om het over te brengen, want je bent zeer geliefd. Luister naar het woord en sla acht op het visioen.'" (vs. 22,23)

Gabriël verschijnt als Daniël nog aan het bidden is. Dat komt omdat God al een woord deed uitgaan, toen jij net je smeekbede begon. Bij de eerste woorden al. Zo snel antwoordt God. Zo snel reageert hij op het gebed. Je bent nog niet klaar met bidden, of God zet de verhoring van je gebed al in gang. Met zijn woord. Hij zendt zijn woord uit met de snelheid van een hemelse hardloper.

Psalm 147 zegt dat heel mooi:

*"Hij zendt zijn bevelen naar de aarde,
vlug als een renbode gaat zijn woord."*

[Tussen haakjes: dat is een passend woord in deze sneeuwrijke dagen. Want het volgende vers zegt:

*"Hij laat het sneeuwen als wol,
rijp strooit hij uit als stof..." (Ps. 147:15,16)]*

God de HEER laat er geen gras over groeien. Hij weet immers wat wij bidden en bidden willen. Hij luistert graag en verhoort het gelovige gebed tot Hem in de naam van onze Heer Jezus Christus.

Die snelle en verrassende verhoring ervaren wij niet altijd. Of vaak niet. Onze moeite en pijn zijn meestal niet weg op hetzelfde moment. Op redding of genezing moeten we meer dan eens lang wachten. Als ze al komen...

Maar het woord van de HEER tot redding en herstel is wel uitgegaan. We weten het zeker, omdat God zelf het zegt. En wat denkt u van de rust en de vrede die in ons hart dalen, wanneer we alles wat we op het hart hebben bij de HEER hebben neergelegd? Dat is toch verhoring, of niet dan?

Verrassend anders dan wij denken of verwachten.

6. Helder of mistig

Daniëls adventsgebed reageert op Gods beloften, hoorden we. Op zijn beurt komt Gabriël naar hem toe met een woord van God. In de vorm van een visioen, dat een antwoord is op zijn gebed.

Gabriël, die gekomen is om Daniël een helder inzicht te geven, zegt:

"Luister naar het woord en sla acht op het visioen."

En dan wordt het voor ons, die ver aan de andere kant van Daniëls einder leven, mistig en mysterieus.

Dit visioen van de zeventig weken wordt door verschillende bijbelverklaarders gerekend tot de moeilijkste gedeelten van de Bijbel. De verklaringen lopen ver uiteen. Bij voorbeeld over de vraag wie bedoeld worden met de beide 'gezalfden' die hier langs komen in de beschrijving van Gabriël: een gezalfde vorst en een gezalfde die wordt vermoord, zonder dat iemand het voor hem opneemt.

En welke periode wordt bedoeld met de zeventig weken, die weer worden opgedeeld in drie blokken: één van zeven, één van tweeënzestig weken en een slotweek van twee keer drie-en-een-halve dag.

De tijd ontbreekt me om het allemaal te gaan uitleggen. We lopen al naar het einde van de preek toe.

Nog even iets over de hoofdlijn dan.

Waar was Daniël in zijn gedachten en gebeden mee bezig? Met Gods belofte van het herstel van Jeruzalem en van Gods heiligdom. Daar heeft Jeremia over mogen spreken.

Dat herstel gaat de HEER nu inzetten. "Er is," zegt Gabriël, "op een bepaald ogenblik een woord uitgegaan (van God uiteraard!) *dat Jeruzalem hersteld en weer opgebouwd zal worden.*" (vs. 25)

God heeft het bevel gegeven. En Gods woord is krachtig en effectief. Het herstel van Jeruzalem is in de hemel al begonnen. En op aarde zal het ook gaan gebeuren.

De HEER komt tot bevrijding van Sion. Hij komt zijn heiligdom herstellen. En met zijn heiligdom de offerdienst en eredienst die nu al bijna zeventig jaar stil liggen.

Het woord van de HEER daartoe is uitgegaan. Dat mag Daniël troosten. Zo wordt zijn gebed verrassend verhoord.

Jeruzalem en het heiligdom van God worden herbouwd, de eredienst in ere hersteld, zeker. Maar het zullen moeilijke eeuwen blijven voor Gods volk, tweeënzestig jaarweken lang. *"...en het zal een tijd van verdrukking zijn."* (vs. 25, slot)

Israël is na de ballingschap nooit weer een zelfstandig koninkrijk geworden met een nakomeling van David op de troon. Het bleef al die eeuwen onderworpen aan en onder de druk van opeenvolgende wereldrijken. Een tijd van verdrukking dus. Met in de laatst genoemde jaarweek (= een eindtijd) het absolute dieptepunt. Onder een vorst

die – nota bene in bond met velen van Gods eigen volk – aan de offerdienst in de tempel een einde maakt en op het altaar een verwoesting brengende gruwel opricht. We zitten dan qua tijd ongeveer anderhalve eeuw voor de geboorte van Jezus. Maar deze vorst – die van de grote horen met zijn mond vol grootspraak uit het eerdere visioen – zal zijn einde vinden in een overstroming. God zal hem met wonder en geweld vernietigen. Dat belooft God de HEER ook.

Dan komt aan de overtredingen een einde en worden de zonden afgesloten. Dan wordt het wangedrag vergolden en eeuwige gerechtigheid gebracht. Dan wordt het profetisch visioen bezegeld en het allerheiligste gewijd. (Naar vs. 24)

Dan komen we inderdaad uit in de eeuw van de Mensenzoon, de Gezalfde van God, die dat allemaal zal doen en heel Gods volk zal verlossen. Dan zien we Jezus opdoemen aan een horizon, die verder ligt dan de einder van Daniël visioenen. En nog verder weg zien we het volmaakte koninkrijk van God opdoemen.

Dan wordt het adventsgebed van Daniël ten volle verhoord. En al onze gebeden om de komst van de Heer Jezus Christus.

Ja, de HEER komt tot bevrijding! Dat heeft Hij zelf beloofd.

Amen.